

Talepapir

Arrangement: Besvarelse af samråd C-E

Hvornår: 1. juni 2023 kl. 11.00

**Udlændinge- og
Integrationsministeriet**

DET TALTE ORD GÆLDER

Tekst:

Samrådsspørgsmål C

”Vil ministeren i relation til orienteringen om manglende gennemførelse af supplerende kriminalitetstjek i indfødsretssager, IFU alm. del - bilag 111, redegøre nærmere for, hvordan det i Indfødsretskontoret kunne forekomme, at medarbejdere i januar 2021 egenrådigt og uden at involvere ministeren og indfødsretsaftalekredsen kunne beslutte, at de ikke længere gad at prioritere opgaven med de systematiske supplerende kriminalitetstjek af de personer, der har erhvervet dansk statsborgerskab ved naturalisation, når dette tjek ellers klart var aftalt af et politisk flertal bag indfødsretsaftalen af 29. juni 2018?”

Samrådsspørgsmål D

”Vil ministeren endvidere redegøre for, hvilke konsekvenser de manglende tjek har haft, herunder for om der er indtrådt forældelse efter straffelovens kapitel 11 eller

8. maj 2023

Sags nr. 2023 - 7649
Akt-id 2308601

andre hindringer for frakendelse i sagerne som følge af ministeriets manglende kriminalitetstjek? Hvilke typer kriminalitet begået forud for og efter tidspunktet for naturalisation er der blevet begået af de personer, der er sluppet gennem nåleøjet og ikke er blevet udsat for systematisk, supplerende kriminalitetstjek?”

Samrådsspørgsmål E

”Vil ministeren endelig tilkendegive, om ministeren vil sikre, at der altid fremover sker systematiske supplerende kriminalitetstjek, og vil ministeren udvide omfanget af kontrollen, således at der også sker kriminalitetstjek efter 5 år og 10 år, samt sikre, at det alene er sikkerhedsgodkendte embedsmænd med dansk indfødsret, der behandler ansøgninger fra udlændinge om dansk indfødsret?”

Tale:

[Indledning]

- Først og fremmest tak for spørgsmålene.
- Jeg vil gerne starte med at sige, at det er vigtigt, at vi ikke tildeler dansk statsborgerskab til udlændinge, som har begået alvorlig kriminalitet.

- Dansk statsborgerskab er en stor tillidserklæring fra det danske samfund, og jeg mener derfor også, at vi skal stille strenge krav til dem, der ønsker dansk statsborgerskab.
- Derfor bliver udlændinge, der ansøger om dansk statsborgerskab, også systematisk tjekket i Kriminalregisteret. Det sker både, når de pågældende udlændinge sættes på lovforslag om indfødsrets meddelelse, og inden de deltager i grundlovsceremonierne ude i kommunerne. Og jeg vil gerne med det samme understrege, at disse systematiske tjek forud for tildelingen af statsborgerskab jo altså også er blevet gennemført i de sager, vi taler om her i dag.

[Om forløbet vedrørende de manglende supplerende kriminalitetstjek]

- I forhold til spørgsmålet om de såkaldte supplerende kriminalitetstjek, som spørgsmålene i dag jo handler om, så har jeg forud for samrådet sendt en skriftlig og uddybende redegørelse over forløbet [med besvarelsen af spørgsmål 120 (Alm. del)].
- Jeg vil nu give redegørelsen nogle ord med på vejen.

- I 2018 blev det indført, at det fremover, to år efter vedtagelsen af en lov om indfødsrets meddelelse, systematisk skal vurderes, om der er grundlag for at indlede inddragelsessager på grund af fortielse af kriminalitet. Det er den øvelse, der menes, når vi taler om det *supplerende* kriminalitetstjek.
- Det handler om, at de pågældende udlændinge kan have begået kriminalitet forud for, at de er blevet danske statsborgere, men at denne kriminalitet ikke fremgår af Kriminalregistret på det tidspunkt, hvor de ansøger om dansk statsborgerskab.
- Det supplerende kriminalitetstjek indebærer, at det tjekkes, om der er udlændinge, som *efter* at de har fået dansk statsborgerskab, er blevet dømt for kriminalitet, som er begået *forud* for, at de blev danske statsborgere.
- Viser det sig, at der er begået kriminalitet forud for erhvervelsen af statsborgerskab, skal det vurderes, om kriminaliteten ville have haft betydning for, om de

kunne have fået dansk statsborgerskab, og om ansøgeren har fortiet oplysningerne i forbindelse med ansøgningen.

- Hvis det er tilfældet, vil Indfødsretskontoret indlede en sag om inddragelse af statsborgerskabet.
- Det kan ske på to måder afhængig af, om udlændingen har deltaget i en grundlovsceremoni, hvor der gælder et såkaldt supplerende vandelskrav. Det indebærer, at udlændingen skal opfylde vandelskravet helt frem til tidspunktet for grundlovsceremonien.
- Hvis det ved det supplerende kriminalitetstjek viser sig, at udlændingen har begået kriminalitet forud for deltagelsen i grundlovsceremonien, har de pågældende slet ikke erhvervet dansk statsborgerskab. Det skyldes, at de ikke levede op til de betingelser, der gjaldt i den lov, som i første omgang gav dem dansk statsborgerskab.

- Indfødsretskontoret vil derfor efter omstændighederne kunne meddele de pågældende, at de aldrig har erhvervet dansk statsborgerskab, fordi det viser sig, at de aldrig opfyldte vandelskravene.
- I de øvrige sager, hvor der ikke har været et krav om deltagelse i en grundlovsceremoni, kan inddragelse derimod kun ske ved at indlede en sag om frakendelse ved dom.
- Det er selvfølgelig en mere tidskrævende proces, som kræver inddragelse af politiet og anklagemyndigheden og i sidste ende domstolene.
- Det blev i 2018 også aftalt, at også de ca. 21.000 personer, der i perioden fra 2014 til 2018 var blevet danske statsborgere ved naturalisation, som en engangsforanstaltning skulle vurderes.
- Indfødsretskontoret iværksatte derfor i 2019 et supplerende kriminalitetstjek af de ca. 21.000 personer.

Dette kriminalitetstjek bliver gennemført og resultere i, at der bliver fundet 66 sager, hvor der er grundlag for at sende en anmodning om efterforskning til politiet.

- Jeg kan forstå, at de første tjek af de ca. 21.000 personer og håndteringen af de 66 sager, der blev fundet ved gennemgangen, medførte et stort og tidskrævende arbejde, og at der har været anvendt meget betydelige ressourcer i Indfødsretskontoret på at løse den opgave.
- Efter engangsforanstaltningen bliver der i januar 2021 iværksat en gennemgang af de personer, der erhvervede dansk statsborgerskab i december 2018.
- Der bliver i den forbindelse fundet to sager, hvor det konstateres, at der er potentiale til at indlede frakendelsessager.
- I midten af marts i år i forbindelse med en gennemgang af sager bliver Indfødsretskontoret opmærksom på, at opgaven vedrørende de supplerende kriminalitetstjek ikke er blevet prioriteret, og at der derfor er et efterslæb, idet tjekkene sidste gang er gennemført i januar

2021. Der er altså ikke foretaget supplerende kriminalitetstjek vedrørende de lovforslag om indfødsrets meddelelse, som blev vedtaget i december 2019 samt juni og december 2020.

- Der er desuden ikke sket en inddragelse af politi og anklagemyndighed i de to sager, der blev fundet ved det seneste supplerende kriminalitetstjek i januar 2021.
- Efter at omfanget af udeståenderne er blevet fastlagt, besluttede ministeriet derfor i slutningen af april, at Indfødsretskontoret skal påbegynde håndteringen af de manglende supplerende kriminalitetstjek hurtigst muligt.
- I første omgang indhentes der oplysninger fra Kriminalregistret om de personer, som fremgår af de lovforslag om indfødsrets meddelelse, hvor der mangler at blive foretaget et supplerende kriminalitetstjek.
- For at løse opgaven med de supplerende kriminalitetstjek, blev det den 2. maj endvidere besluttet at nedsætte en særlig indsatsgruppe.

- Senere samme dag bliver jeg orienteret mundtligt om sagen.
- Den 4. maj bliver Folketinget orienteret skriftligt om sagen.
- I de følgende dage bliver den særlige indsatsgruppe sammensat og opstartet, og den 9. maj begynder indsatsgruppen en indledende screening af oplysningerne fra Kriminalregistret. Opgaven for indsatsgruppen er at finde de sager, hvor det er relevant at indlede en inddragelsessag.
- Indsatsgruppen blev færdig med den indledende screening den 22. maj, og jeg vender tilbage til de foreløbige resultater af arbejdet om et øjeblik.
- Som jeg allerede har orienteret udvalget om, skyldes de manglende supplerende kriminalitetstjek et efterslæb i Indfødsretskontoret.
- Som jeg også angiver i redegørelsen, foreligger der ingen oplysninger om – og jeg har heller ingen grund til

at tro – at efterslæbet skyldes en aktiv beslutning foretaget af en eller flere medarbejdere i kontoret.

- Men som jeg også har tilkendegivet i orienteringen til Folketinget, er det stærkt beklageligt, at efterslæbet er opstået. Og jeg har derfor indskærpet over for Indfødsretskontoret, at hvis der skal foretages prioriteringer af den karakter, så hører de til på mit bord. Det ansvar kan og vil jeg selvfølgelig tage på mig.
- Jeg har derfor også bedt ministeriet om at rette op på de manglende kriminalitetstjek og de udestående sager hurtigst muligt og senest inden udgangen af 2. kvartal.

[Om konsekvenser, foreløbige fund og forældelse]

- Hvad angår spørgsmålet om, hvilke konsekvenser de manglende supplerende kriminalitetstjek har haft, kan jeg oplyse følgende:
- De manglende supplerende kriminalitetstjek betyder helt konkret, at der er knap 8.000 personer, som ikke to år efter erhvervelsen af dansk statsborgerskab er blevet tjekket for, om de har fortiet kriminelle forhold, der er begået, før de blev danske statsborgere, og som kunne

have haft betydning for deres ansøgning om dansk statsborgerskab.

- Det betyder i sidste ende, at der kan være personer, som har fortiet kriminelle forhold, og som derfor skulle have haft inddraget deres statsborgerskab, men hvor det endnu ikke er sket.
- Dét er ministeriet nu i gang med at rette op på hurtigst muligt.
- Den særlige indsatsgruppen har som nævnt nu gennemført en indledende screening af udskrifter fra Kriminalregisteret og har foreløbigt fundet 18 sager, hvor der kan være anledning til at indlede en inddragelses-sag.
- I alle de sager, der er strafferetligt afsluttet, bortset fra én sag, er der tale om bødestrafte, som ikke vedrører alvorlig personfarlig kriminalitet. I den sidste afsluttede sag er den pågældende idømt en betinget dom på 30 dages fængsel med vilkår om samfundstjeneste for tyveri

- Herudover er der et mindre antal sager, hvor der aktuelt alene er rejst sigtelser, herunder enkelte sager om vold eller anden personfarlig kriminalitet. Det er endnu ikke muligt at indlede inddragelsessager mod disse personer, før straffesagerne er endeligt afgjort.
- Endelig vil der, ud over de 18 sager, kunne blive tale om en række børn, der enten aldrig har erhvervet dansk statsborgerskab som biperson, fordi deres forælder som følge af den begåede kriminalitet ikke har erhvervet statsborgerskabet, eller som efter omstændighederne fratages statsborgerskabet ved dom samtidig med forælderen.
- I de fleste af de 18 sager er tale om udlændinge, som har været omfattet af kravet om at deltage i en grundlovsceremoni og derfor har skullet opfylde det supplerende vandelskrav.
- Som jeg nævnte tidligere, vil Indfødsretskontoret i sådanne sager efter omstændighederne kunne meddele de pågældende, at de ikke har erhvervet dansk statsbor-

gerskab, , fordi det viser sig, at de aldrig opfyldte kriminalitetskravene. Der er ikke nogen tidsfrist for, hvornår en sådan sag kan indledes.

- I de øvrige sager [hvor der ikke har været krav om deltagelse i grundlovsceremoni] vil det derimod være nødvendigt at indlede en sag om frakendelse ved dom.
- Frakendelse ved dom vil ske efter indfødsretsloven § 8 a, og straffelovens regler om forældelse af et strafferetligt ansvar har ingen betydning for, om der kan ske frakendelse.
- Det forhold, at kriminalitetstjekkene først bliver foretaget nu, er derfor ikke i sig selv til hinder for, at det kan konstateres, at pågældende aldrig har erhvervet statsborgerskabet, eller at der rejses en sag om frakendelse ved dom.
- Men det kan dog have betydning for, om Indfødsretskontoret har mulighed for at anmelde den pågældende til politiet for overtrædelse af straffelovens § 161 om falsk erklæring.

- Overtrædelse af denne bestemmelse kan straffes med fængsel indtil 2 år, og der indtræder forældelse efter 5 år.
- Bestemmelsen om falsk erklæring kan være relevant, fordi ansøgere i forbindelse med ansøgningen om dansk statsborgerskab under strafansvar skal erklære, at alle oplysningerne i ansøgningen er korrekte.
- Hvis ansøgeren skal deltage i en grundlovsceremoni, før pågældende erhverver statsborgerskabet, skal ansøgeren desuden forinden afgive endnu en erklæring under strafansvar om blandt andet ikke at have begået kriminalitet, der er til hinder for erhvervelse af dansk statsborgerskab.
- De manglende kriminalitetstjek kan umiddelbart have betydet, at det i nogle få sager ikke vil være muligt at indlede sager mod de pågældende for falsk erklæring på tro og love, fordi forholdet nu er forældet.
- Det skyldes, at der er tale om ansøgere, der ikke har været omfattet af kravet om at deltage i en grundlovs-ceremoni, og derfor kun har afgivet erklæring på tro og

love i forbindelse med ansøgninger indgivet i 2016 og 2017. Det vil sige for mere end 5 år siden.

- Lad mig understrege, at det i forbindelse med konstatering af, at pågældende aldrig har erhvervet statsborgerskab og frakendelse af statsborgerskab ved dom er uden betydning, om et eventuelt strafferetligt ansvar efter straffelovens § 161 er forældet.
- Det vil sige, at man fortsat kan få frakendt sit statsborgerskab, selvom et strafferetligt ansvar for at afgive falsk erklæring måtte være forældet.

[Nærmere om udeståendet]

- Som jeg også nævnte i begyndelsen af min tale, er det vigtigt for mig at understrege, at alle, der har søgt om dansk statsborgerskab og erhvervet det, er blevet kriminalitetstjekket flere gange i den forbindelse.
- De personer, der nu skal undersøges nærmere, er altså ikke uberettiget blevet optaget på en lov om indfødsrets meddelelse, fordi de ikke i forbindelse med sagsbehandlingen er blevet slået op i Kriminalregisteret.

- Det er alene det *supplerende* kriminalitetstjek, der ifølge indfødsrets aftalen fra 2018 skal foretages to år efter, at man er blevet dansk statsborger, som ikke er foretaget siden januar 2021.
- Som det også fremgår af orienteringen af 4. maj 2023 om udeståenderne, viser de tidligere gennemgange, at der har været grundlag for at indlede inddragelsessager i under en halv procent af sagerne.
- Men lad mig understrege, at én person, der kunne have fået frataget statsborgerskabet, eller hvor det kan konstateres, at pågældende aldrig har erhvervet statsborgerskabet, uden at det er sket, selvfølgelig er en for meget.

**[Om ministeren vil sikre at der altid fremover sker
supplerende kriminalitetstjek]**

- Nu vil jeg vende mig mod spørgsmål E.
- Som jeg nævnte tidligere, blev det supplerende kriminalitetstjek indført ved indfødsrets aftalen fra 2018.

- Det supplerende kriminalitetstjek fremgår ikke af indfødsrets aftalen fra 2021, der som bekendt blev indgået af Socialdemokratiet, Venstre, Det Konservative Folkeparti og Liberal Alliance, men det forudsættes, at tjekket er videreført, fordi aftaleparterne i 2021 skærpede kriminalitetskravene endnu en gang, ligesom det blev aftalt, at mulighederne for frakendelse skulle udvides.
- Jeg synes, at den aftale, der blev indgået af et flertal i Folketinget i 2021, landede på et fornuftigt niveau, og jeg ønsker derfor ikke at indføre yderligere supplerende kriminalitetstjek.
- Indfødsrets aftalen – og andre politiske aftaler for den sags skyld – skal selvfølgelig implementeres. Og jeg forventer selvfølgelig, at mit embedsværk tilrettelægger arbejdet sådan, at politiske aftaler implementeres.
- Det gælder naturligvis også systematiske supplerende kriminalitetstjek fremover. Jeg kan forstå, at Indfødsretskontoret vil etablere en procedure, hvor de supplerende kriminalitetstjek foretages løbende hvert halve år.

[Om embedsmændene i ministeriet]

- Der spørges også ind til, hvilke medarbejdere i Indfødsretskontoret der bør behandle sager om det supplerende kriminalitetstjek.
- Helt overordnet kan jeg oplyse, at embedsmændene i Indfødsretskontoret ansættes efter de samme regler, som gælder for andre statslige embedsmænd.
- Ansættelse i ministeriet forudsætter blandt andet, at man kan blive sikkerhedsgodkendt på baggrund af en sikkerhedsundersøgelse hos PET, og at man kan opretholde denne sikkerhedsgodkendelse under hele ansættelsen.
- Medarbejdere i Indfødsretskontoret, der skal have adgang til Kriminalregistret, skal kunne sikkerhedsgodkendes på et højere niveau end de øvrige almindelige medarbejdere i ministeriet.

- Jeg har fuld tillid til neutraliteten hos ministeriets medarbejdere uanset deres nationalitet og til, at de overholder de pligter, der påhviler dem som upartiske embedsmænd.

[Afslutning]

- Jeg vil afslutningsvist nævne, at jeg også har fuld tillid til, at Indfødsretskontoret hurtigt og grundigt vil håndtere udeståenderne vedrørende efterslæbet med de supplerende kriminalitetstjek.
- Jeg vil naturligvis orientere udvalget, når udeståenderne er håndteret, ligesom udvalget løbende vil blive orienteret fremover, når de systematiske supplerende kriminalitetstjek er gennemført.
- Tak for ordet.